УДК 811, 111: 808. 53

КОГНІТИВНО-СЕМІОТИЧНЕ СТРУКТУРУВАННЯ ДІЙСНОСТІ В АНГЛОМОВНОМУ ПУБЛІЦИСТИЧНОМУ ДИСКУРСІ

Шевченко О.І., к. філол. н., доцент

Запорізький національний університет

У статті обгрунтовуються теоретичні засади дослідження телеологічно обумовленого когнітивно-семіотичного структурування дійсності у сучасному англомовному публіцистичному дискурсі.

Ключові слова: семіотичний, телеологія, структурування, дискурс, текст, дійсність, монада, нечітка множина.

Шевченко А.И. КОГНИТИВНО-СЕМИОТИЧЕСКОЕ СТРУКТУРИРОВАНИЕ ДЕЙСТВИТЕЛЬНОСТИ В АНГЛОЯЗЫЧНОМ ПУБЛИЦИСТИЧЕСКОМ ДИСКУРСЕ / Запорожский национальный университет, Украина

В статье рассматриваются теоретические основы исследования телеологически обусловленного когнитивно-семиотического структурирования действительности в современном англоязычном публицистическом дискурсе.

Ключевые слова: семиотический, телеология, структурирование, дискурс, текст, действительность, монада, нечеткое множество.

Shevchenko O.I. COGNITIVE AND SEMIOTIC STRUCTURING OF REALITY IN ENGLISH PUBLICISTIC DISCOURSE / Zaporizhzhya national university, Ukraine

The article deals with the theoretical bases of analysis of teleologically related cognitive and semiotic construal of reality in modern English publicistic discourse.

Key words: semiotic, teleology, structuring, discourse, text, reality, monad, fuzzy set.

"Дійсність є презентованою
у свідомості людини як означена дійсність"
О.О. Леонтьєв [1, 122].

Семіотичне структурування дійсності у її дискурсивному відображенні відбувається у вигляді агрегації (об'єднання) певних означених об'єктів реальності, що являють собою перцептивні образи фрагментів сприйманої довколишності, у семіотичні конфігурації. Дані утворення формуються за певними принципами кореляції. Зазначені конфігурації відповідають поняттю "монада", запропонованому і введеному в науковий обіг Джордано Бруно і Годфрідом Лейбніцем [2, 99, 113]. В нашій роботі для позначення цілісних семіотичних конфігурацій ми у якості робочого терміну застосовуємо термін "семіотична монада". Ми використовуємо його в значенні телеологічно організованої структури, в якій нерозривно співвіднесені суто перцептивна специфіка категоризації дійсності у вигляді об'єму множини елементів і лінгвальна у вигляді змісту, який не зводиться до значень окремих елементів. Термін телеологічність як фундаментальне поняття цілепокладання ми використовуємо у гусерлівському сенсі для позначення об'єднуючого начала при осмисленні середовища, коли "усі роди свідомості... телеологічно... згуртовуються відповідно різноманітним категоріям предмета (Gegestands-Kategorien)" [3, 123 - 130]. Ми виходимо з того, що цілісні концептуальні структури сприйняття дійсності виступають наслідком її "понятійної класифікації" [4, 21].

Актуальність даної роботи зумовлена загальною тенденцією у сучасній науковій парадигмі до переходу від вивчення чітко структурованих систем до дифузних, слабоструктурованих комплексів з розмитими межами і слабо- або неявно вираженими відносинами між структурними компонентами. Метою даної роботи є обгрунтування теоретичних засад застосування імовірнісної методології при виконанні когнітивно-семіотичного аналізу англомовного публіцистичного дискурсу. Мовленнєва поведінка і мовленнєвотворчий процес як складові когнітивної діяльності людини у семантичному просторі буття належать до надзвичайно складних дифузних феноменів, які навряд чи можливо дослідити, застосовуючи традиційні системоцентричні методи або виключно принципи формальної логіки. На нашу думку, до таких явищ у сучасній науковій парадигмі, збагаченій результатами наукових розвідок у сфері теорії імовірностей, квантової механіки може бути доцільним застосування імовірнісної методології (некласичної логіки, нечіткої логіки).

Текст ми розглядаємо як універсальну або повну множину семіотичних одиниць, яка є еквівалентною поняттю семіотичного простору. Для більш компактного і наочного представлення текстів для аналізу семіотичного простору відображеної дійсності виконаємо процедуру згортанння (редукції) тексту як одного із способів опису мовленнєвої феноменології. Здійснюючи згортання тексту до елементарних предметно і феноменально співвіднесених з дійсністю семіотичних одиниць ми виходимо з наступних положень психолінгвістики і лінгвістичної семантики. Зміст тексту тлумачать як динамічну модель певного фрагмента дійсності, котра будується "на основі співвіднесення мовних висловів з універсальними предметним кодом, що базується на моделях предметів і ситуацій..."; ці моделі "не

потребують розгортання, експлікацій зв'язків", оскільки вони закладені в інтелекті [5, 74]. Згідно з симультанною природою сприйняття зазначені моделі не є лінійними. Через їх посередництво у свідомості читача здійснюються мисленеві процеси, які грунтуються на певних усталених асоціативних зв'язках. Це надає нам підстави для згорнутого представлення змістовних характеристик тексту у вигляді імен денотатів, що позначають семіотично значущі об'єкти і явища дійсності і відтворюють певні асоціації.

Поняття "денотат" використовуємо у сенсі, запропонованому А.І. Новіковим, як "мисленнєве уявлення про цілісний об'єкт", а "ім'я денотата" як "послідовність номінативних елементів, що складають певні сполучення чи відрізки тексту", границі яких визначаються за принципом "предметної цілісності" [5, 152]. Образи об'єктів і явищ дійсності (денотати) вербалізуються у вигляді імен денотатів і здобувають знаковий статус. У тексті вони представлені розгорнуто і доволі деталізовано. У процесі змістовної редукції тексту ім'я денотата може зазнавати певного переформулювання заради запобігання надмірної лексичної деталізації та за рахунок опущення певних службових слів та граматичних маркерів. До структури імені денотата можуть бути включеними певні авторські означення для врахування ціннісного чинника при шкалюванні змістовних характеристик семіотичної одиниці за методикою семантичного диференціала.

Згорнуте (редуковане) відтворення змістовних властивостей тексту у вигляді сукупності імен денотатів як знакових одиниць, референційно співвіднесених з об'єктіами і явищами семіотизованої дійсності, на нашу думку, дозволяє здійснити аналіз якісних і кільнісних характеристик означення дійсності автором. Ми вважаємо, що сукупність зазначених семіотичних одиниць, агрегованих за певними критеріями у цілісні угрупуваннння (семіотичні монади), здатні слугувати матеріальною основою для реконструкції телеологічного підгрунтя семіотичної реалізації текстового концепту, задекларованого автором. Дані дифузні аспекти значення можуть бути параметризованими за допомогою застосування елементарних принципів нечіткої логіки.

Перш ніж приступити до аналізу емпіричного матеріалу, окреслимо методологію когнітивно-семіотичного дослідження телеологічних механізмів смислоутворення у дискурсі з застосуванням нечітких баз даних, які передбачають залучення елементарних понять нечіткої (розмитої) логіки. Виходячи з задекларованого у заголовку та підзаголовках статті текстового концепту, задамо лінгвістичну змінну (прототипне поняття) у так званій об'єднучій характеристичній функції, відповідно до якої образи семіотизованих фрагментів дійсності формуються у конфігурації. Поняття "лінгвістична змінна" ми тлумачимо розширено, скоріше як "якісну лінгвістичну змінну", оскільки ми виходимо за межі суто квантифікативних функцій вербальних кванторів "усі", "деякі", "більше", "менше" і т.д. [Див., наприклад, 4, 12]. Лінгвістичну змінну ми розуміємо в загальнологічному сенсі як "знак..., замість котрого дозволяється підставка імен індивідуумів, взятих з певної предметної області" [6, 438]. Функцією належності до множини елементів (семіотичної монади) вважаємо наявність у лексичних одиниць або словосполучень денотативного або конотативного компонента значення, яке співвідноситься з концептуальним змістом лінгвістичної змінної (прототипу, головної монади). Окрім того, функція належності певних елементів до нечіткої множини (семіотичної монади) може бути семантично не вираженою, а лише ситуативно обумовленою.

Квантитативне вираження функції належності елемента до нечіткої множини може приймати будь-яке значення в інтервалі від 0 до 1, а не лише 0 чи 1 [7, 4 -28]. Враховуючи це, ми умовно задамо значення 1; 0,75; і 0,5 (у відносному інтервалі 0,25) для кількісного представлення відповідно повної, часткової і ситуативної належності до нечіткої множини. Функцію належності, що приймає значення 1, ми задамо для позначення повної сумісності елемента з множиною при наявності відповідного компоненту значення у денотаті (експліцитний вияв). Значення часткової сумісності елемента з множиною має числове вираження 0,75 при наявності відповідного компоненту значення у конотації (імпліцитний вияв). Значення функції належності 0,5 відповідає ситуативній функції належності, тобто відсутності у семіотичній одиниці явних семантичних ознак належності до множини.

Підкреслимо, що функції належності елементів до нечіткої множини є динамічними, вони можуть змінюватися згідно зі зміною телеологічних чинників – мотивів, настанов, інтенцій суб'єкта. Наприклад, ім'я денотату, у одному випадку може кваліфікуватись як таке, що має ситуативну функцію належності до певної нечіткої множини семіотичних одиниць, у іншому, внаслідок рекомбінації зв'язків між елементами універсальної множини, може здобувати характеристичну функцію повної чи часткової належності. Більш деталізоване вираження функції належності можливе на експериментальному матеріалі з застосуванням методики семантичного диференціалу. Поняття "потужність множини" (або об'єм) ми використовуємо у канторівському сенсі як кількісне вираження сукупності елементів множини.

Візьмемо для аналізу фрагмент тексту статті "Binge and Purge" [8, 26] і спробуємо виокремити телеологічно узгоджені семіотично значимі сукупності вербалізованих образів як вияв індивідуальних особливостей категоризації автором відображеної дійсності, виходячи з того, що множина відібраних для

семіотизації елементів середовища групується у класи відповідно до їх категоріальних ознак і підкоряється концептуальній організації тексту.

Назва статті і підзаголовки є досить красномовними, щоб бути основою для висунення припущень щодо текстового концепту: *Binge and Purge. Home to a green-minded people and government, Norway exports the dirty stuff to the rest of the world. The result is a contradictions* [8, 26]**.** Припустимо, що експліцитно задекларований автором текстовий концепт як згорнутий у заголовок зміст текста [9, 104, 105] - суперечливість між захистом і забрудненням середовища. Відображену в тексті дійсність ми розглядаємо як вихідну універсальну (повну) множину елементів семіотичного простору даного дискурсу, котра являє собою цілісне об'єднання множин, співпідпорядкованих текстовому концепту. Вербалізований текстовий концепт виконує функції загальної лінгвістичної змінної (головної монади, ентелехії), котра задає принципи агрегації елементів універсальної множини (семіотичного простору) у підмножини – семіотичні монади, співвіднесені з певними характеристичними функціями – відповідними лінгвістичними змінними.

Концептуальний зміст даного тексту реалізується у підмножинах знакових угрупувань, які за характеристичними функціями (функціями належності елемента до множини) і за принципом релевантності до задекларованого текстового концепту підпадають під такі найбільш узагальнені лінгвістичні змінні (прототипні поняття): *environment, (environment) protection, (environment) pollution*. Дані вербалізовані узагальнення характерних ознак сукупності семіотичних елементів, заданих текстовим концептом, відповідають визначенню прототипних понять, котрі відображають центральну тенденцію множини знакових одиниць і являють собою "середнє з усіх екземплярів" [10, 160].

У свою чергу дані поняття вписані у систему більш широких фундаментальних цінностей у межах телеономної концептосфери, зокрема у площині антиномії надконцептів добра і зла. Ціннісні категорії розглядаються як невідривна від дійсності складова світу: "поняття дійсності з необхідністю уже потребує поняття цінності" [11, 158]. У методиці семантичного диференціала Ч. Осгуда вони корелюють з найважливішим фактором шкалювання значень - чинником "ОЦІНКА". Усе розмаїття характеристик, що підпадають під аксіологічні кваліфікаційні ознаки денотатів і ціннісні орієнтації автора, співвідносні з концептами добра і зла, ми з міркувань зручності систематизації розіб'ємо на дві базові групи – "позитивна оцінка +", "негативна оцінка – ".

Фрагмент аналізованого тексту відображає семіотизоване середовище в його різних фізичних проявах – предметному, соматичному, діяльнісному. У вступній частині статті надається орієнтаційна база (фон або тло) у вигляді опису семіотизованого автором предметного і соматичного середовища як підгрунтя для осмислення і потенційної вторинної семіотизації текстуально відображеної дійсності адресатом/читачем. У подальшому розгортанні наративу дійсність як семіотичний феномен здобуває текстуальне відображення у вигляді імен денотатів, що віддзеркалюють у просторових і часових координатах її предметну, соматичну і акціональну маніфестацію у значущих зв'язках між неживими і живими об'єктами, явищами, діями, подіями (включаючи комунікативні) як прояв символічної інтеракції [Див. 12]**.**

*On the shores of a glittering fjord, in the shadow of craggy mountains, right at the heart of Norway, stands a new factory belonging to a firm called NorSun. Inside, blond technicians in goggles tease metres-long crystals out of vats of liquid silicon and slice them into the thinnest of wafers, to be used in solar panels***.** *The power for the factory is as pristine as the surroundings: it comes from a nearby hydroelectric plant. "It's a nice idea," says Cecilie Holst, one of the employees, "making solar panels with clean energy." That is how Norwegians like to think of themselves—as good custodians of the environment, who are helping to move the planet towards a greener future. And so they are in many respects: 98-99% of Norway's electricity comes from hydroelectric plants. It was one of the first countries to adopt a carbon tax in an attempt to slow global warming, back in 1991. It was also the first country to capture carbon dioxide and store it underground. Making that process easier and cheaper is Norway's "Apollo mission", says the prime minister, Jens Stoltenberg. His centre-left coalition government has pledged to make the country carbon neutral by 2030, bringing forward its previous deadline of 2050. Meanwhile, Norway promises to be a "driving force" for a new international treaty on climate change to replace the Kyoto protocol, which expires in 2012.*

Yet for all its environmental piety, Norway is also a prodigious polluter. Its greenhouse-gas emissions have grown 15% since it adopted the carbon tax. They are still rising, and are likely to continue to do so until 2012, according to Mr Stoltenberg. As it is, Norway spews out more emissions per head than many other countries in Europe. And, in the eyes of many environmentalists, these statistics understate the damage Norway is doing to the atmosphere. It is the world's third-biggest exporter of gas and fourth-biggest exporter of oil. The process of extracting these fuels from below the North Sea releases some greenhouse gases within Norway itself. But when the oil and gas Norway exports are burned abroad, they generate far more emissions [8, 26]**.**

Відповідно до лінгвістичних змінних *"(environment) protection", "(environment) pollution", "environment",* що корелюють з задекларованим текстовим концептом, елементи універсальної множини агрегуються у

семіотичні монади наступним чином. Функцію належності до нечіткої множини задамо від 1 до 0 у відносному інтервалі 0,25.

З певною мірою імовірності припустимо, що до множини елементів, які відповідають категоріальним ознакам, вираженим лінгвістичною змінною *(environment) protection* можна віднести вербалізовані образи (імена денотатів) наступних семіотизованих подій, об'єктів і явищ реальності:

Таблиця 1.

Імена денотатів – елементів нечіткої множини (семіотичної монади), корельованих з лінгвістичною змінною "(environment) protection"	Функція належності до нечіткої множини		
	Повна належність до множини (1.0)	Часткова належність до множини (0,75)	Контекстуальна (семантично невиражена) належність до множини (0,5)
1. *a new factory;*			0,5
2. *a firm called NorSun;*			0,5
3. *blond technicians in goggles;*			0,5
4. *metres-long crystals;*			0,5
5. *vats of liquid silicon;*			0,5
6. *the thinnest of wafers;*			0,5
7. *solar panels;*		0,75	
8. *the pristine power for the factory;*	1,0		
9. *pristine surrounding;*	1,0		
10. *hydroelectric plant;*		0,75	
11. *a nice idea- making solar panels with clean energy;*	1,0		
12. *solar panels;*		0,75	
13. *clean energy;*	1.0		
14. *Norwegians - good custodians of the environment;*	1,0		
15. *a greener future;*	1,0		
16. *electricity from hydroelectric plants;*		0,75	
17. *Norway - one of the first countries to adopt a carbon tax;*		0,75	
18. *to slow global warming;*	1,0		
19. *Norway - the first country to capture carbon dioxide;*		0,75	
20. *Norway - the first country to store carbon dioxide underground;*		0,75	
21. *making the process of storing carbon dioxide easier and cheaper is Norway's "Apollo mission;*		0,75	
22. *the prime minister, Jens Stoltenberg;*			0,5
23. *centre-left coalition government;*			0,5
24. *carbon neutral country;*		0,75	
25. *bringing forward the previous deadline of becoming a carbon neutral country;*		0,75	
26. *Norway - a "driving force" for a new international treaty on climate change;*		0,75	
27. *purge;*	1,0		
28. *green-minded people;*	1,0		
29. *green-minded government;*	1,0		
30. *environmental piety.*		0,75	

До множини елементів, які відповідають категоріальним ознакам, вираженим лінгвістичною змінною *(environment) pollution* відносимо вербалізовані образи (імена денотатів) наступних семіотизованих об'єктів, подій і явищ реальності:

Таблиця 2.

Імена денотатів – елементів нечіткої множини (семіотичної монади), корельованих з лінгвістичною змінною "(environment) pollution"	Функція належності до нечіткої множини		
	Повна належність до множини 1.0	Часткова належність до множини 0,75	Контекстуальна (семантично невиражена) належність до множини (0,5)
1. *binge;*		0,75	
2. *Norway exports the dirty stuff;*	1,0		
3. *Norway - a prodigious polluter;*	1,0		
4. *greenhouse-gas emissions have grown;*		0,75	
5. *emissions are still rising;*		0,75	
6. *Norway - spews out more emissions;*		0,75	
7. *Norway - the world's third-biggest exporter of gas;*		0,75	
8. *Norway – the fourth-biggest exporter of oil;*		0,75	
9. *greenhouse gases released within Norway itself;*		0,75	
10. *oil and gas for export generate far more emissions.*		0,75	

До множини елементів, які відповідають категоріальним ознакам, вираженим лінгвістичною змінною *"environment"* відносимо вербалізовані образи (імена денотатів) наступних семіотизованих об'єктів, подій і явищ дійсності:

Таблиця 3.

Імена денотатів – елементів нечіткої множини (семіотичної монади), корельованих з лінгвістичною змінною "environment"	Функція належності до нечіткої множини		
	Повна належність до множини (1.0)	Часткова належність до множини (0,75)	Контекстуальна (семантично невиражена) належність до множини (0,5)
1. *the shores;*	1,0		
2. *a glittering fjord,*	1,0		
3. *craggy mountains;*	1,0		
4. *the heart of Norway;*		0,75	
5. *pristine surrounding;*	1,0		
6. *the planet;*	1,0		

Ми навели підмножини семіотичних одиниць (монад), утворених за трьома прототипними поняттями – лінгвістичними змінними: *"(environment) protection", "(environment) pollution","environment"*. Змістовні характеристики кожної з них розкриваються через посередництво терм-множини значень, представлених іменами денотатів.

Підмножини семіотичних одиниць (семіотичні монади) є співпідпорядкованими ціннісним категоріальним телеономним концептам (які узагальнено співвідносяться з надконцептами "ДОБРО" і "ЗЛО") і текстовому концепту. Розглянемо множину семіотичних одиниць (імен денотатів), що відображають результати категоризації світу автором у відповідності до базових телеономних концептів. За даними критеріями визначимо імовірну належність усіх імен денотатів, що репрезентують семіотичний простір відображеної дійсності, до нечітких множин, заданих лінгвістичними змінними як прототипними поняттями "ДОБРО" і "ЗЛО" у функції головних монад або ентелехій.

Таблиця 4.

Імена денотатів – елементів нечіткої множини (семіотичної монади), корельованих з лінгвістичною змінною “ДОБРО” (позитивна оцінка +)	Функція належності до нечіткої множини		
	Повна належність до множини (1,0)	Часткова належність до множини (0,75)	Контекстуальна (семантично невиражена) належність до множини (0,5)
1. *the shores;*		0,75	
2. *a glittering fjord,*		0,75	
3. *craggy mountains;*		0,75	
4. *the heart of Norway;*		0,75	
5. *a new factory;*			0,5
6. *a firm called NorSun;*			0,5
7. *blond technicians in goggles;*			0,5
8. *metres-long crystals;*			0,5
9. *vats of liquid silicon;*			0,5
10. *the thinnest of wafers;*			0,5
11. *solar panels;*		0,75	
12. *the pristine power for the factory;*	1,0		
13. *pristine surrounding;*	1,0		
14. *hydroelectric plant;*		0,75	
15. *a nice idea- making solar panels with clean energy;*	1,0		
16. *Cecilie Holst, one of the employees;*			0,5
17. *solar panels;*		0,75	
18. *clean energy;*		0.75	
19. *Norwegians - good custodians of the environment;*	1,0		
20. *the planet;*		0,75	
21. *a greener future;*		0,75	
22. *electricity from hydroelectric plants;*		0,75	
23. *Norway - one of the first countries to adopt a carbon tax;*		0,75	
24. *to slow global warming;*		0,75	
25. *Norway - the first country to capture carbon dioxide;*		0,75	
26. *Norway - the first country to store carbon dioxide underground;*		0,75	
27. *making the process of storing carbon dioxide easier and cheaper is Norway’s “Apollo mission;*		0,75	
28. *the prime minister, Jens Stoltenberg;*			0,5
29. *centre-left coalition government;*			0,5
30. *carbon neutral country;*		0,75	
31. *bringing forward the previous deadline of becoming a carbon neutral country;*		0,75	
32. *Norway - a “driving force” for a new international treaty on climate change;*		0,75	
33. *purge;*		0,75	
34. *green-minded people;*		0,75	
35. *green-minded government;*		0,75	
36. *environmental piety.*		0,75	

Таблиця 5.

Імена денотатів – елементів нечіткої множини (семіотичної монади), корельованих з лінгвістичною змінною "ЗЛО" (негативна оцінка –)	Функція належності до нечіткої множини		
	Повна належність до множини (1.0)	Часткова належність до множини (0,75)	Контекстуальна (семантично невиражена) належність до множини (0,5)
1. *binge;*		0,75	
2. *Norway exports the dirty stuff;*	1,0		
3. *Norway - a prodigious polluter;*	1,0		
4. *greenhouse-gas emissions have grown;*	1,0		
5. *emissions are still rising;*	1,0		
6. *Norway - spews out more emissions;*	1,0		
7. *Norway - the world's third-biggest exporter of gas;*			0,5
8. *Norway – the fourth-biggest exporter of oil;*			0,5
9. *greenhouse gases released within Norway itself;*	1,0		
10. *exported oil and gas generate far more emissions.*	1,0		

За кількісним складом (за кількістю елементів) визначимо потужність (об'єм) нечітких множин. Загальна кількість імен денотатів семіотичного простору відображеної у тексті дійсності як універсальної множини елементів складає 46 одиниць. За критерієм співвіднесеності з фундаментальними телеономними концептами "ДОБРО", "ЗЛО" вони агрегуються у семіотичні монади наступним чином. 36 одиниць мають позитивну аксіологічну характеристику, що надає нам підстави віднести їх до множини елементів, які відповідають характеристичній функції лінгвістичної змінної "ДОБРО". 10 одиниць мають негативне аксіологічне забарвлення, що відповідає лінгвістичній змінній "ЗЛО". Деякі елементи даних семіотичних монад не мають явних самодостатніх оцінних характеристик. Ми включили їх до певної нечіткої множини лише на основі розмитої (нечіткої) бази даних, виходячи з ситуативно обумовлених особливостей відносин між елементами семіотичного простору.

Потужність (об'єм) семіотичної монади, агрегованої з елементів, співвіднесених з характеристичною функцією "*(environment) protection*", складає 30 одиниць. Потужність нечіткої множини (семиіотичної монади), заданої лінгвістичною змінною "*(environment) pollution*" дорівнює 10 одиницям.

Кількість елементів, що входять до множини, підпорядкованої лінгвістичній змінній "*environment*", складає 6 одиниць. Нечіткі множини, задані лінгвістичними змінними "ЗЛО" (негативна оцінка –) і "*(environment) pollution*", є рівнопотужними з одно- однозначною відповідністю, що обумовлено родовидовими відносинами між цими прототипними поняттями.

За сукупною функцією належності елементів до певних семіотичних монад визначимо їх сукупну інтенсивність (силу), яка відповідає сумі значень функції належності окремих елементів до нечіткої множини. Значення питомої інтенсивності множини являє собою відношення сукупної інтенсивності (сили) до потужності (загальної кількості елементів множини). Згідно з даними підрахунками сукупна інтенсивність нечіткої множини елементів (семіотичної монади) з позитивною оцінкою + (співвіднесеність з телеономним концептом "ДОБРО") складає 25,75, з негативною оцінкою – (співвіднесеність з телеономним концептом "ЗЛО") складає 8,75, що говорить про загальну позитивну телеологічно обумовлену домінуючу аксіологічну тенденцію у семантичному просторі дискурсу. Проте питома інтенсивність семіотичної монади з позитивною оцінкою + дорівнює 0,715 і поступається питомій інтенсивності семіотичної монади з негативною оцінкою – , яка складає 0,875. Це засвідчує більшу питому вагу експліцитно вираженого негативного оцінного компонента значення даної множини семіотичних елементів.

Інтенсивність семіотичних монад, співвіднесених з лінгвістичними змінними "*(environment) protection*", "*(environment) pollution*", "*environment*", дорівнює відповідно 23,5; 8; і 5,75. Сукупна інтенсивність універсальної множини семіотичних одиниць, співвіднесених з певним об'єднуючим критерієм (у даному випадку - з текстовим концептом), дорівнює сумі сил усіх підмножин і складає 23,5 + 8 + 5,75 = 37,25 із максимально можливого значення 46 (тобто при умові повної належності усіх 46 елементів до множини, коли функція належності кожного елементу дорівнює 1). Питома інтенсивність (сила) даних

монад відповідно складає 23,5 : 30 = 0,783; 8 : 10 = 0,8; 5,75 : 6 = 0,958. Питома інтенсивність універсальної множини семіотичних одиниць, телеологічно співвіднесених з текстовим концептом, дорівнює відношенню суми питомих сил окремих підмножин (семіотичних монад) до загальної кількості підмножин і складає: 2,541 : 3 = 0,847.

Інтегроване кількісне вираження змістовних характеристик сукупності семіотичних монад (нечітких множин) як складових семіотичного простору відображеної дійсності (універсальної множини семіотичних одиниць) будемо називати коефіцієнтом концептуально-семіотичної телеологічності (ККСТ) дискурсу.

Таким чином, в межах універсальної множини (дискурсивного семіотичного простору), структуруючи відображену дійсність і реконструюючи мотиваційну базу адресанта, теоретично можна виокремити нескінченну кількість семіотичних монад в залежності від об'єднуючих критеріїв, співвіднесених з телеономною і телеологічною концептосферою, – мотивів, норм моралі, уподобань, пріоритетів, настанов, інтенцій тощо. Ми припускаємо, що такий вияв нескінченного семіозису має під собою фрактальну природу. Якісні і кількісні характеристики виокремлених нами семіотичних монад як нечітких множин надають підстави для об'єктивних і квантитативно обгрунтованих висновків стосовно телеологічного підгрунтя дискурсивного смислоутворення. Зазначена квантитативна репрезентація змістовних характеристик семіотичних монад може розглядатися як певна проекція дифузних телеологічних (мотиваційних, спонукальних, інтенційних) параметрів дискурсу. Методологія нечітких множин надає можливість реконструювати не тільки усвідомлену мотивацію закладеного автором смислу, але і відтворити імовірнісну проективну основу для продуктивного (особистісного) осмислення адресатом/читачем змістовних характеристик тексту як самодостатнього семіотичного утворення.

У подальшій розробці даної проблеми передбачається здійснити аналіз особливостей взаємовідносин між лінгвістичними змінними як агрегуючими чинниками в межах універсальної множини. Також предметом подальшого дослідження можуть бути взаємовідносини між елементами різних семіотичних монад (нечітких підмножин): телеологічно релевантні випадки об'єднання, доповнення, перехрещення і т.д. даних семіотичних угрупувань.

ЛІТЕРАТУРА

1. Леонтьев А.А. Знак и деятельность / А.А. Леонтьев // Вопросы философии. – 1975. – № 10. – С. 118 –125.
2. Кунцман П., Буркард Ф.-П., Відман Ф. Філософія: dtv-Atlas / П. Кунцман, Ф.-П Буркард, Ф. Відман ; пер. з 10-го нім. вид. Наук. ред. пер. В.П. Розумний. – К.: Знання-Прес, 2002. – 270 с.: іл.
3. Гуссерль Е. Философия как строгая наука / Е. Гуссерль // Хрестоматия по философии / сост. П.В. Алексеев. – М.: ТК Велби, Изд–во Проспект, 2007. – С.123 –130.
1. 4. Пиаже Ж. Генезис элементарных логических структур. Классификации и сериации / Ж. Пиаже, Б.Инельдер.; пер. с фр. Э. Пчелкиной. - М.: Изд-во ЭКСМО-пресс, 2002. – 416 с. (Серия "Психология XX век").
4. Новиков А.И. Семантика текста и её формализация / А.И. Новиков. – М.: Наука, 1983. – 215 с.
5. Кондаков Н.И. Логический словарь-справочник / Н.И. Кондаков. [Второе, исправленное и дополненное, издание] / [отв. ред. Д.П. Горский]. – М.: Наука, 1976. – 720 с.
6. Zadeh L. A. Toward a logic of perceptions based on fuzzy logic. Discovering the World with Fuzzy Logic / L.A. Zadeh. – Heidelberg, N.Y: Physica-Verlag, 2000. – Vol. 57. – P. 4–28.
7. Binge and Purge // The Economist, January 24th 2009. – P. 26.
8. Кухаренко В. А. Интерпретация текста / В.А. Кухаренко. – М.: Просвещение, 1988. - 191с.
9. Солсо Р. Когнитивная психология / Р. Солсо. – 6-е изд. – СПб.: Питер, 2006. – 589 с.: ил. – (Серия "Мастера психологии").
10. Риккерт Г. О понятии философии / Г. Риккерт // Хрестоматия по философии / сост. П.В. Алексеев. – М.: ТК Велби, Изд–во Проспект, 2007. – С. 148 –162.
11. Blumer H. Symbolic interactionism: perspective and method / H. Blumer. – Berkeley: Univ. of California Press, 1986. – 208 p.